

Kulturdepartementet

Dato: 14.11.2012

Høringsuttalelse: En kunnskapsbasert kulturpolitikk

Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS) takker for anledningen til å uttale seg om Kulturdepartementets rapport *En kunnskapsbasert kulturpolitikk*.

IKOS stiller seg generelt positivt til rapporten både fordi den fokuserer på et viktig felt innenfor norsk forskning og fordi den skisserer en rekke interessante og viktige perspektiver på dette feltet. En vilje til økt forskningsinnsats og til oppbygging av økt forskningskompetanse på området norsk kulturpolitikk vil være et positivt signal også overfor mange av våre fagmiljøer. Ikke minst gjelder det fagmiljøene kulturhistorie og museologi, der forskning og undervisning innenfor temaer som museer og museumspolitikk, kulturarv og estetisk praksis, historiebruk og medialisert kunnskap hatt stått sentralt de siste årene. Dette er opplagt fagmiljøer som vil kunne respondere raskt dersom forskning på kulturpolitikk tilføres økte ressurser i tiden som kommer.

IKOS har imidlertid synspunkter på noen av punktene i den fremlagte rapporten:

1.

På *side 4* sies det at Kulturdepartementets FoU-strategi skal omfatte hele departementets virkeområde, som så beskrives som kunst, kulturvern, frivillighet, tros- og livssynspolitikk, idrett og media. I praksis fokuserer rapporten imidlertid på færre virkeområder, nemlig kunst og kulturvern, medier og idrett. Denne begrensningen fører til at to områder som etter vår oppfatning vil få meget stor betydning i årene som kommer, og som vil måtte være gjenstand for omfattende politisk refleksjon, ikke vies særlig oppmerksomhet.

Institutt for kulturstudier og orientalske språk

Postadr.: Postboks 1010 Blindern, 0315
OSLO

Kontoradr.: P.A. Munchs hus, Niels Henrik
Abels vei 36, 0371 Oslo

Telefon: 22 85 59 43
Telefaks: 22 85 48 28
postmottak@hf.uio.no
<http://www.hf.uio.no/ikos/>
Org.nr.: 971 035 854

Vi vil anbefale at *frivillighets-* og *tros-* og *livssynsfeltene* argumenteres sterkere inn i kulturpolitikken som forskningsområde.

Begrunnelsen for dette er før det første *historisk*: Norge står historisk sett i en særstilling i forhold til tidlig utvikling av den sivile frivillighetssektoren. Innenfor områder som lavkirkelig religion og frikirkelighet, avholdssak, filantropisk arbeid, kulturarbeid og politisk arbeid ble 1800- og 1900-tallets frivillige organisasjoner det kanskje mest sentrale oppmarsjområdet for modernisering og demokratisering av det norske samfunnet. Å kjenne til kulturelle mekanismer, verdisettinger og konstallasjoner innenfor dette feltet er av stor betydning for å forstå frivillighetssektoren og dens politiske betydning i dagens Norge.

Begrunnelsen er også *aktuell*: Mye tyder på at frivillighetssektoren og tros- og livssynsfeltet endrer seg i stadig høyere tempo i tiden fremover. Den norske staten redefinerer i stor skala forholdet mellom privat og offentlig samtidig som den regulerer relasjonene innad i det private frivillighets- og tros- og livssynsfeltet. Og mens de historisk sett sterke frivillige organisasjonene – kanskje særlig innenfor tros- og livssynsfeltet – til dels blir marginalisert eller svekket, vokser nye organisasjoner frem og kan forvente betydelig grad av legitimitet nettopp på grunn av den historiske tyngden i frivillighetsfeltet. Å se på effektene av disse endringene, studere mekanismene de nye reguleringene benytter seg av, og se nærmere på implikasjonene av endringer og reguleringer for et større politikkområde fremstår som nødvendig for å forstå dagens og fremtidens norske kulturpolitikk.

2.

Rapporten fremhever på *side 39* en rekke temaer som vil være særlig aktuelle for et eventuelt Senter for kultursektorforskning. IKOS vil i forlengelsen av de temaer som eksplisitt nevnes, også fremheve betydningen av mer kunnskap om frivillighetsfeltet innenfor museums- og kulturminnefeltet. Omorganiseringen av norsk museumsvesen de senere årene har tilsynelatende skapt mindre rom for frivillighet og privat initiativ innenfor denne viktige delen av kulturlivet. Det offentlige kulturminnevernet har også fått økte ressurser og stadig nye virkemidler av forvaltningsmessig og politisk art. Også her skulle man forvente at det frivillige engasjementet ble redusert eller mistet betydning. Mye kan imidlertid tyde på at frivilligheten på disse områdene er i ferd med å finne andre, nye og til dels kontroversielle kanaler. Å få vite mer om hvorfor og hvordan dette skjer er imidlertid spørsmål av stor betydning for fremtidens kulturpolitikk. IKOS vil derfor anbefale at også disse perspektivene reflekteres sterkere inn i videre arbeid med rapportens problemstillinger.

3.

IKOS vurderer forslaget på *side 34* om å opprette et *Kultursektorens forskningsfond* som interessant og fruktbart. Vi vil imidlertid melde en betydelig reservasjon i forhold til rapportens forslag om å opprette egne forskningssentere/forskningsinstitutter innenfor konkrete tematiske områder av

betydning for kulturpolitikk-forskningen. De ressursene som rapporten anbefaler knyttet til slike sentere, vil være så beskjedne at slike nyorganiseringer dessverre lett kan bidra til å hindre videre utbygging av kompetente forskningsmiljøer ved eksisterende institusjoner og til å skape en unødvendig konkurranse om forskningsmidler som uansett vil være av begrenset omfang.

Med hilsen

Arne Bugge Amundsen
instituttleder